

BIGAMIA QUOAD EJUS EFFECTUS ET POENAS.

Bigamiæ effectus in primis est irregularitatem inducere, ac proinde bigami prohibentur tonsuram et ordines suscipere, et in susceptis ministrare, estque talis irregularitas ex antiquissima traditione apostolica, et ex defectu sacramenti. Vide *verb. Bigamia, art. 2, num. 1 ad 4.*

Insuper bigamiæ effectus est privare bigamos omni privilegio clericali ac eos subjicere jurisdictioni fori secularis, ut meros laicos; nec deferre possunt habitum clericalem et tonsuram, suntque incapaces ecclesiastici beneficii, imo et pensionum, nisi accedat dispensatio apostolica, et hac stante censentur etiam dispensati ad retinendum privilegium seu exercitium characteris clericatus ad dicium effectum, *ibid. num. 5 ad 11.*

Licet bigamus ratione bigamiæ ordinari non debeat, tamen si secus fieret, characterem reciperet, et quamvis amittat exercitium et privilegium clericale, tamen ratione characteris non destituitur clericatu tanquam signo indelebili, *ibid. num. 12 et 15.*

Pœna privationis omnis privilegii clericaliis una cum prohibitione deferendi tonsuram, et habitum clericalem imposita bigamis habet locum solum in clericis constitutis in solis ordinibus minoribus, *ib. num. 14 ad 17.*

Similiter non privantur privilegio clericali bigami professi in aliqua religione approbata, sed adhuc gaudent privilegiis clericorum, et qui tales pereretur, esset excommunicatus, *ibid. num. 18 et 19.*

Non solum in sacris canonibus incurrunt pœnam bigami ordinati, ut nequeant in susceptis ordinibus ministrare, et ad altiores ascendere, et sic evadant irregulares; sed etiam specialem pœnam incurrunt episcopi tales bigamos ordinantes, et promoventes, videlicet suspensionem annalem ipso jure a collatione ejusdem ordinis, quem contulit bigamo nec non a celebratione missæ, *ib. num. 20 ad 24.*

Sententia tamen tenens episcopis ordinantibus bigamos nullam pœnam impositam esse ipso jure, seu late sententiæ, sed solum pœnam sententiæ ferendæ est suffulta solidis fundamentis, et gravissimis doctoribus, *ib. num. 25 et 26.*

Ultra quam quoad sacra Cong. Conc. censuit episcopum ordinantem bigamos non incurrere aliquam certam pœnam ipso jure, seu late sententiæ, et contrarium est jam redactum ad terminos juris communis, *ib. num. 27 et 28.*

Principio bigami a solis sacris ordinibus erant exclusi. Deinde concilium Lugdunense sub Greg. X eos extra regulam posuit quoad ceteros ordines, *ibid. num. 29 et 30.*

Ratio quare ita fuit institutum, *ib. num. 32.*

Bigamus, id est irregularis, recte censetur ille etiam, qui unam uxorem ante baptismum, et aliam post baptismum habuit, *ib. art. 3, num. 33.*

Bigamus abstinere debet ab administrando sacramento baptismi etiam in casu necessitatis, si alius adsit ab hac nota immunis, *ib. art. 3, n. 34.*

BIGAMIA QUOAD EJUS DISPENSATIONEM.

Papa dispensare potest in omni bigamia, et quoad omnes ordines, et dignitates. Vide *verb. Bigamia, art. 3, num. 1 ad 3, et num. 34 et seqq.*

Episcopus dispensare nequit in bigamia vera, et interpretativa notoria non solum quoad ordines sacros, seu majores, sed nequidem quoad ordines minores, aut primam tonsuram vel beneficium simplex, *ib. num. 4 ad 17.*

Licet autem episcopus nequeat dispensare in bigamia notoria, potest tamen in bigamia interpretativa occulta, et contracta inde irregularitate, quoties ea provenit ex delicto occulto, *ib. num. 18 et 19.*

In bigamia similitudinaria, quæ pure sit talis,

nec bigamiam interpretativam admistam habeat, episcopus dispensare potest etiam ad altiores sacros ordines suscipiendos, vel ministrandum in susceptis; dummodo clericus in sacris, vel professus in religione, qui de facto cum una virgine contraxit, et consummare presumpsit, penitentia correptus laudabilem viam duxerit, *ib. num. 20 ad 22.*

Praelati regulares quicumque sint, spectato jure communi, et seclusis specialibus privilegiis dispensare non possunt cum suis subditis regularibus nequidem quoad ordines minores, *ib. num. 23.*

Quantum autem ad specialia regularium privilegia plures doctores tenent, religiosos dispensari posse in bigamia præfata, nedum a superioribus, sed etiam a quocunque confessario ordinis, *ib. num. 24 ad 26.*

Per solidam vero rationem contrarium sustinent plurimi alii; unde concludendum est, quod cum hoc pertineat ad questionem facti, sunt attendenda, et caute consideranda indulta a sancta sede supra id regularibus concessa, *ibid. num. 27 ad 30.*

In bigamia similitudinaria possunt prelati regulares cum novitiis, ac professis sibi subditis dispensare in illis casibus, in quibus possunt episcopi, *ib. num. 31.*

BIRRETUM (I, 1505).

Birretum est tegumentum capitis clericorum proprium. Vide *verb. Birretum, num. 10.*

Communicatum birretum fuit magistris artium et doctoribus, *ibid. num. 11.*

Birreti etymologia, origo, antiquitas, forma, et color, *ibid. num. 12 ad 15.*

Birreti, seu birretini aut pileoli usus in missa, etiam extra canonem, concedi non potest ab episcopo, sed solum a papa: nullus etiam episcopus eo uti potest sine sedis apostolicæ licentia, *ibid. num. 1 et 2.*

Birretum debet episcopus cum cappa sedens ad sedem suam de per se sibi extrahere, et reponere; nec potest decretum facere, quod sui clerici teneantur semper deferre birretum, *ibid. num. 3 et 4.*

Canonici in processione intra ecclesiam debent incedere capite detecto, et extra eam cum birreto in capite, atque clerici in choro uti debent birreto, et non pileo, *ibid. num. 5 et 6.*

Birretum rubeum omnibus cardinalibus, exceptis regularibus, concessum erat, dein extensum ad cardinales ex ordinibus regularibus, habitu tamen religionis, in qua fuerant professi, in cæteris nihil immutato, *ib. num. 7 ad 9.*

BLASPHEMIA (I, 1509).

BLASPHEMIA QUID, QUOTUPLEX, ET QUENAM CULPA SIT.

Blasphemia est contumeliosa locutio in Deum, seu contumeliosa de Deo affirmatio, vel negatio, vel immediata, quæ Deum in seipso attingit, vel mediata, quæ profertur in sanctos. Vide *verb. Blasphemia, art. 1, num. 1 et 2.*

Blasphemia quadrupliciter potissimum committi potest. Primo dum de Deo negatur quod ei convenit, vel aliquid de ipso affirmatur, quod ei non convenit, 2º dum quis Deum detestatur; 3º dum quis contumeliosas locutiones profert in beatam Mariam Virginem, vel sanctos, aut sacramenta, vel res Deo sacras; 4º dum quis absque affirmatione, vel negatione, aut detestatione, vel imprecatione per despectum, aut indignationem injuriose aut probe nominat Dei attributa, sacramenta, Christi sanguinem, etc., *ib. num. 3 ad 6.*

Blasphemia præcipue dividitur in hæreticalem et simplicem, ac utraque assignatur, *ibid. num. 7 ad 9.*

Ad simplicem, seu non hæreticalem blasphemiam reducuntur primo omnia verba injuriose usurpantia Christi membra, vulnera, sacramenta; 2º verba contumeliosa prolata in sanctos formaliter, quate-

nus sancti sunt, sive cum habitudine saltem virtuali ad Deum; 3º signa et facta contumeliosa contra Deum, contra imagines Christi crucifixi, virginis Mariæ, aliorumque sanctorum, licet verba non sint, *ib. num. 10 ad 12.*

Blasphemia quælibet deliberate commissa est peccatum mortale, etiamsi sit joco prolata, dummodo deliberate, et advertenter ad inhonorationem Dei, *ibid. num. 13 et 14.*

Item est peccatum mortale, licet prolata ex habitu, aut ex indignatione, et ira, si blasphemans ita loquens advertat ad vilipensionem Dei, vel rerum sacrarum, quam verba, seu blasphemiam præ se ferunt, aliter tamen non peccat graviter, sed sub mortali tenetur serio conari pravum habitum tollere, *ib. num. 15 ad 17.* Consulendus hac de re Pater Concina, *ib. in notis, art. 1 ad num. 17.*

Blasphemia enuntiativa et imprecativa quid, *ibid. num. 18.*

Blasphemia in Spiritum sanctum, *num. 19.*

Maledictio creaturarum, *num. 20.*

BLASPHEMIA, QUOAD EJUS POENAS, ET EJUSDEM JUDICEM COMPETENTEM.

Blasphemia culpa in lege veteri erat mortis pœnae subjecta; vide *verb. Blasphemia, art. 2, num. 1 et 2.*

Ob blasphemiam Antiochus insanabili et invisibili plaga percussus fuit, Holofernes feminæ manu occisus, Goliath a Davide lapidis ictu et funda emissio peremptus, populus ob blasphemiam Jeremiæ gladio et fame consumptus est, sic varii alii ob blasphemiam morte puniti fuerunt, *ibid. num. 3 ad 7.*

Modo blasphemiae pœnae aliæ sunt de jure canonico communi, aliæque a variis pontificibus etiam contra non denuntiantes, et aliæ de jure civili, ac omnes luculenter recensentur, *ibid. num. 8 ad 25.*

Ob pœnas contra blasphemios hinc inde aliquantulum relaxatas rectum attendendum fertur monitum, *ibid. num. 24 et 25.*

Ad hoc autem ut blasphemii ordinarii pœnis a jure statutis subjaceant, debent deliberate et plena advertentia blasphemias proterre, *ib. num. 26 et 27.*

Iracundia ad hoc ut excuset blasphemantem a rigore pœnae, a jure statuta, debet ortum habere ex gravi et justa causa, ut si quis v. g. ab hoste injuste invasus, vel uxorem in adulterio deprehensens accensus blasphemet, *ibid. num. 28, 29 et 30.*

Judex competens blasphemiae hæreticalis, seu habentis conjunctam hæresim, est solus ecclesiasticus; non hæreticalis autem seu simplicis potest esse ecclesiasticus, vel secularis, et inter hos datur locus præventioni, absque tamen præjudicio proprii respectu fori, et ab ecclesiastico compelli potest secularis ad puniendos blasphemios, *ib. num. 31 ad 34.*

An et quando blasphemii hæreticales denuntiandi, *ibid. num. 35, 36.*

Quoad simplices blasphemios quid antiquitus servatum, *ibid. num. 37.*

BLASPHEMIA PROPOSITI QUÆ SIT.

Vide *verb. Propositiones damnatae, num. 30.*

BONA ECCLESIASTICA (I, 1521).

BONA ECCLESIASTICA QUOAD ALIENATIONEM, LOCATIONEM, OCCUPATIONEM, SEU USURPATIONEM.

Bona ecclesiastica sine justa causa, debita solemnitate alienari non possunt. Vide *verb. Bona, art. 1, n. 1, et verb. Alienatio, art. 1, ubi et quæ veniant nomine honorum ecclesiasticorum, et quæ justæ alienandi causæ, ac solemnitates requisitæ.*

Bona ecclesiastica jam incorporata alienari non possunt sine requisitis solemnitatibus, quamvis sint ecclesiæ ita relicta, ut possint pro libito sine solemnitatibus alienari; tamen nondum incorporata relicta ecclesiæ sub expressa conditione, ut vendantur ad aliquem determinatum effectum, possunt alienari sine solemnitatibus, *ib. n. 3 ad 5.*

FERRAR. VIII

Post incorporationem autem existente testatoris præcepto solum generaliter, ut bona vendantur, et non specialiter ut certa et determinata bona vendantur, requiritur beneplacitum apostolicum pro alienatione certorum et determinatorum honorum, *ib. num. 6 et 7.*

Sine beneplacito apostolico alienari possunt bona immobilia relicta monasterio, seu ecclesiæ incapaci ea retinendi, *ib. n. 8, et verb. Syndicus apostolicus, num. 19, ubi decernitur modus.*

Bona ecclesiastica sine beneplacito apostolico possunt locari ad triennium fructiferum, *ib. n. 9 et 10.*

Locatio autem rei fructificantis singulis annis ad sexennium v. g. aut ad novennium simpliciter et indivisibiliter est nulla et invalida etiam pro primo triennio; secus si divisibiliter, ut exponitur, *ibid. num. 11 et 12.*

Bona ecclesiastica occupantes, seu usurpantes, quicumque sint, incurrunt excommunicationem ipso facto papæ reservatam, *ib. num. 13 ad 15.*

Excommunicationem latam contra usurpantes bona ecclesiastica incurrunt primo, secundo et tertio, omnes jurisdictionem ecclesiasticam sibi tanquam propriam usurpantes, sequestrantes, vel subripientes inique fructus alienius beneficii, vel distributiones, *ibid. num. 16 ad 18.*

Quarto et quinto omnes usurpantes fructus, redditus, vel proventus ecclesiæ, seu beneficii vacantis, et papatus sede vacante, et alia spectantia ad ecclesiasticas personas ratione ecclesiarum, monasteriorum, vel beneficiorum, *ib. num. 19 et 20.*

Sexto et septimo omnes vi aut clam arbores alieni beneficii cædentes, et usurpantes, aut impedientes quo minus recipiantur ab iis ad quos pertinent proventus ecclesiarum, vel piorum locorum, *ibid. num. 21 et 22.*

Octavo et nono omnes excommunicationem incurrunt, sive publica, sive privata auctoritate bona seu jura ecclesiastica usurpent, etiamsi ecclesiastici, imo clerici etiam alias pœnas incurrunt, et assignantur, *ib. num. 23 ad 25.*

Decimo omnes ecclesiastici consentientes occupationi, vel usurpationi honorum ecclesiasticorum incurrunt in excommunicationem concilii, *ib. n. 26.*

Undecimo omnes supradicti incurrunt excommunicationem latam in concilio Tridentino contra usurpantes bona seu jura ecclesiastica solummodo quando sciunt prædicta bona usurpata seu occupata esse ecclesiastica, *ib. num. 27.*

Excommunicationem latam contra usurpantes bona et jura ecclesiastica non incurrunt primo usurpantes fructus quos sacerdos percipere solet ex bonis patrimonialibus, ad quorum titulum promotus est ad sacros ordines, *ib. num. 28.*

Secundo hanc excommunicationem non incurrunt ii, qui clerico tantum ex fructibus beneficii subtrahit, quantum respondet suo credito, dummodo summam sui crediti non excedat, *ib. n. 29.*

Tertio probabiliter credentes bona ecclesiæ ad se pertinere, si illa occupent, non incurrunt in excommunicationem concilii Tridentini, *ib. num. 30.*

Quarto, fures, milites, et hujusmodi subripientes bona ecclesiæ non incurrunt in excommunicationem concilii, furtum autem committentes intra ecclesiam sunt ipso jure excommunicati, *ib. num. 31 et 32.*

Quinto excommunicationem latam contra usurpantes bona ecclesiastica non incurrunt ipsa alienantes sine solemnitate, *ib. num. 33.*

Ad bona ecclesiastica refertur omne illud quod est in ecclesiæ patrimonio jure quocunque, et ex quo redditus ecclesiæ augentur, *ib. n. 43.*

Divisio honorum ecclesiasticorum in communia, et mensalia, et illius usus, *ibid. n. 44 et 45.*

Quandam ecclesia incoepit bona stabilia possidere, *ib. num. 46.*

Modi, quibus ecclesia acquirit varii sunt, et aliquot recensentur, *ibid. num. 47, et seqq.*

Singularia donationis honorum ecclesie factae; *ib. num. 50 et seqq.*

Quid agere debeat episcopus in donatione honorum ecclesie facta ab eo qui ecclesiam extruere vult, *ib. num. 56 et seqq.*

Bona ecclesie, nisi de alio titulo doceatur, titulo dotis acquisita censentur, *ibid. n. 60.*

Variae quaestiones circa bona ecclesie ab hostibus invasa, et catholico rege iterum recuperata, *ib. num. 61 ad 65.*

Ecclesia jus habet tum acquirendi, tum possidendi bona temporalia, et ante Constantinum immobilia possidebat, *ibid. num. 64 ad 65.*

BONA ECCLESIASTICA QUOAD EORUM IMMUNITATEM.

Bona ecclesiastica, quantum ad praesens spectat, in triplici genere possunt considerari. Et quae sint bona primi generis, qualiter immunia, et exempta. Vide *verb. Bona, art. 2, num. 1 et 2.*

Bona secundi generis, quae sint, ac quomodo immunia, et exempta, *ib. n. 3 ad 10.*

Bona ecclesiastica tertii generis quae sint, et qualiter immunia, et exempta, *ibid. num. 11 ad 15.*

Omnia supradicta triplicis generis bona ecclesiastica sunt immunia, et exempta ab omnibus oneribus, et exactionibus laicalibus, nedum de jure civili, et canonico, sed etiam de jure divino; varia ad rem adducuntur cum famosa constitutione Urbani VIII, ejusque intenta summarie referuntur, *ib. n. 16 ad 69.*

Quamvis autem ecclesie, ecclesiasticae personae, ac bona, et res ipsarum quaelibet sint immunes, et exemptae ab omnibus exactionibus et oneribus, etiam tempore necessitatis, tamen sex copulative concurrentibus conditionibus tempore necessitatis, ecclesie, et ecclesiasticae personae, ratione suorum honorum tenentur ad collectas, exactiones, et contributiones extraordinarias, et assignantur dictae sex conditiones, *ib. num. 70 et 71.*

Immunitas honorum ecclesiasticorum a contributionibus, et collectis, legibus etiam civilibus fundatur, *ib. num. 72 et seqq.*

Constat etiam bona ecclesiastica olim gavisa fuisse immunitate illa, nullo adhibito discrimine, quod postea inolevisse observat, *ibid. num. 77 et 78.*

An bona quae, priusquam ecclesie obvenirent, obnoxia erant tributis, et oneribus, eo ipso quod ecclesiastica fiant, immunia evadant a tributis et gabelis, *ib. num. 79.*

An conductores honorum ecclesiasticorum gaudeant immunitatis privilegio, *ib. n. 82.*

Item emphyteutae et coloni partiarum et jure haereditario, vel coloni perpetui bona ecclesiastica possidentes, an eadem immunitate gaudeant, *ib. num. 83 et 84.*

An emptores fructuum honorum ecclesie gaudeant immunitate, qua gaudet ipsa ecclesia, *ibid. num. 85.*

Alterum privilegium bonis ecclesie competens est, ut sint exempta a saeculari jurisdictione, et subjecta solum ecclesiasticae, *ib. num. 86.*

BONA ECCLESIASTICA QUOAD POENAS VIOLANTIUM EORUM IMMUNITATEM, ET QUOAD ABSOLUTIONEM AB EISDEM.

Ultra gravissimam sacrilegii culpam triplex potissimum poena incurritur a violentibus immunitatem honorum ecclesiasticorum, et assignatur. Vide *verb. Bona, art. 5, num. 1 ad 4.*

Excommunicationis poenam incurritur omnes et singuli sine expressa speciali licentia Romani pontificis exigentes ab ecclesiis, ecclesiasticisque personis, aut earum bonis, collectas, decimas, tallas, praestantias, etc., *ib. num. 5.*

Item qui pedagia, quidagia, tallas, et vectigalia eidem imponunt, vel ab eis exigunt etiam pro rebus propriis ipsorum ecclesiasticorum, aut sic imposita etiam a sponte dantibus et concedentibus

recipiunt; nec non omnes in praedictis per se, vel per alios, directe vel indirecte peccantes, *ib. n. 6 ad 8.*

Quinimo etiam successores in officio imponentium collectas vel onera ecclesiasticis excommunicationem incurritur, nisi intra mensem satisfecerint, seu satisfactionem praestari a communitate, et ab iis in quorum utilitatem concessum est tributum, seu collecta, curaverint, et in horum defectu, si successores sint etiam haeredes, tenentur ad damna, *ib. n. 9, 10 et 11.*

A praefata excommunicatione incurrenda nulla consuetudo etiam immemorabilis, nulla praescriptio, nullusque alius titulus excusat, *ibid. num. 12 ad 15.*

A praefata excommunicatione, aliisque poenis, extra articulum mortis, nullus praeter Romanum pontificem absolvere potest, et in articulo mortis nullus absolvere potest, nisi violatores prius cautionem praestent de satisfaciendo, etc., *ib. n. 16 ad 18, ubi datur necessaria advertentia.*

Quid si aliquis alius quam Romanus pontifex extra articulum mortis, vel in articulo mortis, non servatis praefatis conditionibus, similem violatorem absolveret, et quid, ut absolutio etiam per Romanum pontificem facta violatoribus immunitatis suffragetur, necesse sit. Vide *ib. n. 19 et 20.*

BONA LAICALIA, ET Praecipue bona conjugum, et filiorumfamilias quoad eorum esse, proprietatem, et usumfructum.

Bona conjugum alia sunt dotalia, alia paraphernalia; alia antipernalia, alia propria, alia communia; et in primis dotalia sunt ea, quae ab uxore, vel ab alio nomine ipsius dantur marito ad onera matrimonii sustinenda; eorumque usufructus est mariti, proprietas autem uxoris, et ita ut pro eis hypothecata maneat mariti bona. Vide *verb. Bona, art. 4, n. 1 ad 5.*

Dantur tamen duo praecipui casus, in quibus proprietatis, seu dominium dotis plene transit ad maritum, sed cum obligatione tantundem soluto matrimonio restituendi, et assignantur; atque in his periculum spectat ad maritum, *ib. num. 6 et 7.*

Bona paraphernalia, seu extradotalia sunt omnia alia bona uxoris extra dotem, et haec plene ad uxorem pertinent; imo, si marito commissa sit administratio, uxor tacitam habet hypothecam in ejusdem bonis, non tamen ita privilegiam, ut pro dote, *ib. num. 8 ad 11.*

Plenissime de bonis paraphernalibus, *ibid. num. 66 et seqq.*

Declaratur *n. 10 auctor, ib. n. 80.*

Bona antipernalia, propria, et communia, quae sint, *ib. n. 12 ad 15.*

Ex dictis inferitur 1°, maritum graviter peccare consumendo ac dilapidando bona paraphernalia uxoris, aut si in Bacchum, etc., expendat, etiamsi eorum administrationem habeat, et ad restitutionem teneri; t idem quoque dicendum, si invita uxore quid notabile dissipet de bonis communibus in excessivis comessationibus, etc., *ib. num. 16 ad 18.*

Inferitur 2°, etiam uxorem graviter peccare consumendo, et dilapidando, seu subripiendo summam notabilem ex bonis mariti, eo rationabiliter invito, adeoque ad restitutionem teneri, et idem dicendum in bonis communibus, etiamsi alienet dissipando acquisita sua industria; secus vero si absumat in bonum familiae *ib. num. 19 ad 22.*

Inferitur 3°, uxorem in supradictis casibus teneri statim restituere aliquo ex tribus qui traduntur modis; excusabitur autem, si etiam maritus sit prodigus, vel dilapidator, aut omnimoda adsit impotentia, *ib. num. 23 ad 27.*

Inferitur 4°, posse uxorem sine peccato et onere restitutionis de bonis communibus seu propriis mariti disponere in variis casibus, qui satis adducuntur, ac luculenter edicuntur, *ib. n. 28, ad 37.*

Bona receptitia uxoris quanam sint, et jus quod in illis marito competit, *ib. num. 63 et 81.*

An amplius dentur uxoris bona receptitia, *ibid. num. 82.*

De jure communi nulla est inter conjuges communio, quae inducta est tamen a statutis plurium gentium, *ib. num. 58 et 59.*

Bona filiorumfamilias alia sunt castrensia, alia quasi castrensia, alia adventitia, et alia profectitia. Castrensia quae sint, et haec undequaque ac plene spectant ad filium, *ib. num. 58, 59 et 40.*

Pleniori calamo haec enucleantur, *ib. num. 83, et seqq.*

Reprehenditur Michalor. de fratribus, *part. 1, cap. 2. num. 18, ib. n. 95.*

Quid sit peculium irregulare adventitium, *ib. num. 122.*

Pecunia ludrica quorsum sit referenda. Vide *ib. num. 156.*

Bona quasi castrensia, quae sint, et ista quoque pleno jure ad filium pertinent, *ibid. num. 41 et 42.*

Bona adventitia quae sint, eorumque dominium directum habet filius, utile vero pater: quandoque etiam utile habet filius, et assignatur; et etiam proditur, quid si bona adventitia sint usu consumptibilia, ut pecunia, vinum, etc., *ib. num. 43, ad 46.*

Bona profectitia, quae sint, et haec penitus spectant ad patrem solum, nisi quaedam fuissent principaliter ex affectu in filium donata. Vide *ib. num. 47 ad 50.*

Quae ab ipsis parentibus dantur filio in patrimonium, ut suscipiat sacros ordines, vel filiae in dotem aut filio ad nuptias, ad studia, etc., non sunt profectitia, nisi quoad hunc effectum, quod debeant postea in partitionem haereditatis cum aliis fratribus afferri, dominium tamen eorum et fructus percipiendi ad filium vel filiam pertinent, *ib. num. 51.*

Ex dictis inferitur 1°, posse filium de bonis castrensibus et quasi castrensibus libere ad suum arbitrium independenter a patre disponere, non secus ac si esset paterfamilias, *ib. num. 52.*

Inferitur 2°, filium peccare graviter, et teneri ad restitutionem, si rationabiliter invito patre notabilem quantitatem subripiat de bonis utcumque paternis, *ib. num. 53.*

Inferitur 3°, patrem graviter peccare peccato injustitiae, si filio rationabiliter invito, auferat bona castrensia vel quasi castrensia in notabili quantitate, *ib. n. 54.*

Inferitur 4° et 5°, patrem graviter peccare, si bona adventitia filii, quoad proprietatem, auferat, vel enormiter per malam administrationem, aut alio modo laedat, secus autem de profectitiis, *ib. num. 55 ad 57.*

Abripitur ab auctore occasio tractandi de legibus observandis in concedendis locationibus honorum camerae, *ib. art. 1, num. 34, 35.*

Aitque bona camerae devoluta iterum in feudum vel emphyteusim ab ullo non posse concedi, nisi a solo Romano pontifice, *ib. num. 36.*

Neque ab alio nisi Romano pontifice concedi posse restitutiones in integrum adversus caducitates incursas, aut compositiones super responsionibus non solutis, *ibid. num. 37.*

Si tamen investiturae honorum camerae ex lege concessae sint, ut renoventur post certum tempus, legatos, aut provinciarum praesides posse renovationem concedere, *ib. num. 38.*

Item si possessoribus indultum reperiat, ut bona camerae alienare possint de consensu camerae, iisdem concedi ut consensum nomine camerae praestare possint, *ib. num. 39.*

In casibus tamen decisionem Romani pontificis esse exspectandam, *ibid. num. 40.*

Pariterque occasionem abripit docendi, quod bona eorum statim ab initio inquisitionis, si indicia gra-

viora suppetant, describi debent, eaque descriptio inferri debet in processu, et commissario camerae intimari, *ib. num. 41.*

Quid si id in commissionibus tribunalis vicarii et A. C. neglectum fuerit, *ibid. num. 42.*

BREVE, BULLA (I, 1577).

QUID SINT: UNDE DICANTUR: IN QUIBUS DIFFERANT, ET CONVENIANT.

Nomine brevis apostolici veniunt illae litterae pontificiae, quae in membranis subtilibus, et candidis, caractere Latino nitido eleganti ac intelligibili sunt descriptae, et non sigillo plumbeo, sed cera rubea chordulis lineis inclusa, annulo Piscatoris signata, ac manu secretarii subscriptae, et referuntur annulus Piscatoris, secretarius et nomenclatura brevium. Vide *verb. Breve, Bulla, num. 1 ad 5.*

Nomine bullae veniunt illae litterae pontificiae, quae expediuntur sub plumbo, sive sigillo plumbeo pendente ex chordulis, conscriptae in membrana magis nigra, et rudi atque antiquo caractere Gallico, ejusque usus unde ductus assignatur, et bullare idem ac sigillare comprobatur, *ib. num. 6, 7 et 8.*

Indicantur loca, in quibus regulae inveniuntur, quibus verae a falsis bullis distinguantur, *ib. num. 23.*

Brevia et bullae inter se multipliciter differunt, et praecipue referuntur differentiae, *ibid. num. 9 ad 16.*

Non obstantibus autem variis brevibus inter et bullas discriminibus, in hoc unum conspirant, quod aequalis sint roboris, crimine falsi ejusque poenis teneatur tam falsificans brevibus, quam bullas, vimque legis habeant, *ib. num. 17 ad 20.*

Gratiarum genera assignantur, quae sub nullitatis poena expediendi omnino debent per secretarium brevium, et quae promise per illum et datarium expediuntur, *ibid. num. 21 et 22.*

Varia brevis nomina, *ibid. num. 24.*

Ante coronationem pontifex in forma brevis litteris, sed non sub plumbo, utitur, *num. 25.*

Breve apostolicum non attenditur, si discrepet a supplicatione vel a minuta, *num. 26.*

De brevi pontificio obtento vel post litem ceptam, vel non facta mentione juris tertii, *num. 27 et 28.*

Quid operatur breve continens decretum irritans, *num. 30.*

Quo tempore pontifices suas litteras bulla plumbea obsignare coeperint, pariter et episcopi, *ib. num. 31, 32.*

De capitibus Petri et Pauli in bulla scriptis, *num. 33, n. 54.*

Bullae pontificum juris canonici partem efficiunt, earum divisio, *ib. num. 35, 36.*

De bullis in collatione beneficiorum concedi solitis, *num. 37.*

Rationes quare variis in regionibus multae non obligant, *num. 38.*

BULLA AUREA (I, 1585).

Sic vocatur sanctio pragmatica Caroli IV; Latine fuit scripta, et gemina exstat versio Germanica. Vid. *verb. Bulla aurea, num. 1 ad 3.*

Primum et authenticum exemplar Francofurti servatur, *ib. num. 4 ad 6.*

Promulgata haec bulla fuit non simul tota, nec eodem in loco, *ibid. num. 7, 8.*

Quorundam protestantium in eam querela, *num. 9.*

Duae quaestiones ex hac bulla exactae, *num. 10 ad 12.*

An possit immutari, *num. 13.*

BULLA IN COENA DOMINI (I, 1587).

Bullae hujus origo et antiquitas, cujus mentio fit in Caeremoniali Gregorii papae jussu edito. Vide *verb. Bulla in coena Domini, l. 1587, per totum.*

BULLA Cruciatæ.

Cruciatæ origo, et quare bulla Cruciatæ vocetur. Vide *verb. Bulla Cruciatæ, num. 91 et seqq.*

Bulla *Cruciatae* expenditur, ac ubi quis ad eam valide obtinendam consistere habeat, edicitur, *ib. num. 1 ad 4.*

Pro bulla *Cruciatae* obtinenda quid requiratur; ac ad idem proportio et proprietates eleemosynae extrahatur, *ibid. num. 5 ad 7.*

Regulares nihil habentes proprium quomodo possint bullam obtinere, ut etiam quidandum de pauperibus, *ib. num. 8 ad 10.*

Bulla durat per annum integrum a die promulgationis bullae in quovis respectivo loco, etiamsi intra ipsum moriatur pontifex, vel commissarius bullae, *ib. num. 11 et 12.*

Bulla communis, ut prosit, debet necessario, et recipi, et acceptari, et simul retineri impressa, aut scripta, ac sigillo et nomine commissarii seu eius delegati firmata, et consultius etiam cum inscriptione nominis illam accipientis, *ib. a num. 13.*

Ut bulla prosit, non est necesse ut eam quis secum ferat, vel manu tangat, quando vult aliquo ejus privilegio uti, sed satis est eam domi retinere, quamvis in alia civitate, imo etiam apud absentem. Non potest tamen relinquere apud distributorem, seu thesaurarium, *ib. num. 14.*

Si bulla amittatur inculpabiliter, potest adhuc amittens ejus privilegium uti; secus si consulto amittatur, projiciatur, aut laceretur, *ib. num. 15.*

Potest bulla sumi pro Petro a Paulo existente in eadem civitate regni, seu provincia bullae, si Paulus illam ferat ad Petrum, vel Petrum de acceptione moneat, et ipse Petrus acceptet, et si Paulus pro Petro eleemosynam dedit, et Petri nomen in illa inscripsit, et pro Petro servet. Secus autem, si uterque extra provinciam bullae, *ibid. num. 16, 17 et 18.*

Bulla non prodest Petro antequam sit admonitus de acceptione bullae pro se facta a Paulo, sive in eadem sive in diversa civitate ejusdem regni bullae Petrus et Paulus existant, etiamsi Petrus acceptionem bullae Paulo commiserit, et ipse Petrus sciat Paulum esse diligentissimum in exsequendis ejus negotiis, seu quolibet anno solitum esse eodem die pro se bullam accipere, *ib. num. 19.*

Bulla communis potest eodem anno bis sumi, data utraque vice eleemosyna taxata, ac secunda bulla quid operetur, assignatur. Et insuper poterit iterum, seu bis accipi eodem anno bulla pro defunctis, *ib. n. 20.*

Per communem bullam *Cruciatae* varia conceduntur privilegia; et primo conceditur amplissimum privilegium varia complectens circa tempus interdicti; assignantur, simulque elucidantur, *ib. n. 21.*

Secundo, conceditur privilegium vescendi ovis, lacticiis et carnibus diebus jejuniorum durante bulla; ad carnes nisi necessitas patienti sit certa, requiritur consilium utriusque medici (cujus nomine quid veniat explicatur; ad ova, et lacticia sufficit bulla, *ib. num. 29 ad 31.*

Ratione bullae *Cruciatae* possunt omnes non excepti etiam sine consilio utriusque medici vesci ovis et lacticiis cunctis diebus jejuniorum etiam quadragesimalium, et assignantur excepti per bullam communem quoad jejunia quadragesimalia, *ibid. num. 32.*

Ex praedictis exceptis per bullam communem varii per aliam bullam vocari solitam bulla lacticianorum possunt vesci ovis, et lacticiis etiam in Quadragesima, excepta hebdomada sancta, quae incipit a Dominica Palmarum inclusive, et assignatur taxa, *ibid. num. 33 et 34.*

Regulares utriusque sexus, non possunt uti bulla lacticianorum quoad jejunia quadragesimalia, exceptis episcopis non assumptis ex ordine Minorum, *ib. num. 35.*

Cardinales regulares an possint uti dicta bulla lacticianorum, *ib. num. 36.*

Cardinales saeculares non presbyteri per solam

bullam communem *Cruciatae* vesci possunt ovis, et lacticiis per totam Quadragesimam, etiam in Majori hebdomada uti ceteri saeculares, *ib. num. 37.*

Sic etiam novitii et novitiae cujusunque religionis, religiosi ordinum militarium etiam Sancti Josephi Hierosolymitani, et annus sexagenarius sufficit inceptus, *ibid. num. 38 ad 40.*

Tertio, conceditur privilegium quoad varias indulgentias, et participationem honorum operum, *ib. num. 41 et 42.*

Quarto, conceditur privilegium lucrandi indulgentias stationum almae Urbis, et remissive earum declaratio, *ib. num. 43 et 44.*

Regulares utriusque sexus licet sine bulla nequeant lucrari indulgentias ipsius bullae, possunt tamen lucrari omnes alias sibi aliunde concessas, nec eadem necessaria est ad indulgentias Jubilaei, *ib. num. 45 et 46.*

Quinto, conceditur maximum privilegium circa absolutionem a reservatis, et acquisitionem indulgentiae plenariae semel in vita, et semel in articulo mortis cum electione confessarii, cujus qualitas ac facultas exponitur, atque solum foro interno suffragatur, *ib. num. 47 ad 50.*

Regulares et moniales non possunt vi bullae *Cruciatae* eligere sibi confessarium quoad casus reservatos, nec moniales eligere alios confessarios, quam approbatos ab ordinario ad audiendas earum confessiones, *ib. num. 51 et 52.*

Sexto, conceditur privilegium quoad commutationem votorum, quibusdam exceptis, etiam extra confessionem, sed cum impositione eleemosynae a confessario, et quae, *ib. num. 53 ad 57.*

Septimo, conceditur commissario generali *Cruciatae* facultas suspendendi indulgentias (exceptis illis concessis regularibus medicantibus, peculiariibusque omnium regularium facultatibus, et Jubilaeo), et postea illas revalidat pro sumentibus bullam, necnon pro solemniori promulgatione bullae suspendit interdictum locale a quocunque iudice positum per octo dies ante et octo post promulgationem, et sic probabiliter per dies septemdecim *ib. a num. 58 ad 64.*

Octavo, conceditur commissario generali facultas faciendi compositionem super bonis male habitis, illicite retentis, aut usurpatis, quando eorum dominus omnino ignoratur, et late expenditur qualiter et in quibus casibus compositio fieri possit, vel non, *ib. num. 65 ad 75.*

Assignatur taxa pro una bulla compositionis solvenda a qualibet persona, sive privata, sive insigni, ac advertitur obtinentem debere existere in regno, ubi bulla promulgatur, vel ad illud personaliter declinare, *ib. num. 76 et 77.*

In bulla compositionis debet inscribi nomen accipientis, et commissarii cum appositione sigilli ejusdem; non est tamen necesse ut conservetur, sicut bulla communis, atque prodesse potest etiam defuncto, qui pro exoneranda conscientia injunxit haeredi, aut alteri, ut necessarias ad id bullas pro se acciperet, *ib. num. 78 et 79.*

Nono, conceditur etiam bulla pro defunctis, qua elargitur pontifex indulgentiam plenariam per modum suffragii applicandam ab ipso bullam sumente cuicunque animae sibi benevisae, et usus invaluit, ut in illa inscribatur nomen defuncti et accipientis, *ib. num. 80 ad 82.*

Taxa hujus bullae est, quod erogentur duo regales a quibusvis personis sive insignibus, sive privatis, et una non potest applicari pro pluribus; possunt tamen pro eadem anima sumi singulis annis duae bullae, *ib. num. 83 ad 86.*

Qui bullam pro defuncto accipit, et illi applicat, non est necesse, quod sit in gratia, nec quod defunctus obierit in loco bullae, *ib. num. 87 et 88.*

Notatur quando liberetur anima per indulgentiam hujus bullae, et quod semel facta applicatione

pro tali anima non potest amplius variari, *ib. num. 89 et 90.*

Peculiariter de bulla *Cruciatae* pro Hispania loquitur, *ibid. num. 96 et seq.*

Exemplar datur per extensum bullae *Cruciatae*, *ib. num. 102.*

Epitome bullae a Pio VI concessae pro regno Neapolitano, *ib. num. 103.*

Bulla ejusdem pontificis ad Ferdinandum Siciliae regem, *ib. num. 104.*

Aliae litterae ejusdem ad eundem quibus bullam ad archiepiscopos, episcopos, etc., extendit, *ibid. num. 105.*

De privilegiis regno utriusque Siciliae per *Cruciatae* bullam concessis, *ib. num. 106 ad 109.*

De eleemosyna pro bullae fructu, *ib. num. 110.*

BULLATIO.

Bullationis seu stigmatum poena quae sit. Vide *verb. Poena, art. 2, num. 5.*

C

CADAVER (II, 9).

Cadavera nequeunt sepeliri, aut reponi sub altariis, neque sub gradibus eorum, aut bradellis; et si ibi reperiantur, non debet in illis celebrari, donec alio transferantur. Vide *verb. Cadaver, num. 1 et 2.*

Cadaverum capsae, deposita, seu conditoria in ecclesiis super terram existentia debent omnino moveri, et cadavera defunctorum in tumbis profundis infra terram collocari; non prohibentur tamen monumenta marmorea muris, seu columnis adhaerentia praesertim amotis cadaveribus a locis altis, *ib. num. 3 et 4.*

Cadavera pauperum fidelium gratis omnino tumulari et sepulturae tradi debent, nec ad emendandam eleemosynam publice possunt exponi, nec prohiberi potest ne cadaver sepeliatur occasione juris sepulturae, *ib. num. 5, 6, 7 et 55.*

Cadavera decedentium in parochia, ad cuius ecclesiam capitulum cathedralis ecclesiae translatum est, non possunt levare per ipsum capitulum, seu canonicos nisi requisito paroco dictae ecclesiae, *ib. num. 8.*

Cadavera defunctorum levare de domo propria nullo modo licet regularibus et presbyteris saecularibus nisi de licentia et consensu proprii parochi: vocato tamen, et renuente per se, vel per alium intervenire, tunc possunt regulares absque eo deferre cadavera in eorum ecclesiis sepelienda, *ib. num. 9 et 10.*

Cadaver illius qui elegit sepulturam apud regulares est restituendum eis simul cum oblationibus, si fuerit sepultum in cathedrali, *ib. num. 11.*

De variis competentis parochorum circa cadavera sepelienda in ecclesiis regularium, et vice versa de variis regularium juribus supra parochum in cadavera sepelienda in propriis ecclesiis juxta resolutiones sacrarum Urbis congregationum, *ibid. num. 34 ad 45.*

Cadavera defunctorum deferri possunt ad ecclesiam pro beneplacito suorum, non tamen sepeliri, nisi post competens temporis spatium, nec deferri ad sepulturam curru clausa, *ib. num. 12 et 13.*

Cadavera alicubi deposita ad tempus transferri possunt ad proprium sepulcrum absque alia licentia, secus si tradita fuerint perpetuae sepulturae, et pro transportatione de uno ad alium locum non solvitur gabella, *ib. num. 14 et 15.*

Cadavera exhumari non debent pro capienda informatione absque licentia, et assignatur, qualiter ad id episcopus possit, vel non, *ib. num. 16 ad 18.*

Exhumari nequeunt cadavera sine licentia sacrae congregationis pro recognitione faciendae a curia saeculari, *ib. num. 55.*

Si cadaver occisi a saeculari fuerit personae eccle-

siasticae, qualiter sentiat sacra congregatio Immunitatum quoad recognitionem, traditur, *ib. num. 19.*

Solet dari facultas episcopo concedendi licentiam absque violatione immunitatis ecclesiae transportandi cadavera, et vulneratos, a loco immuni pro recognitione corporis delicti pro octo casibus, praemissa ab ordinario solita protestatione, *ib. n. 20.*

Solus episcopus, seu ejus vicarius generalis concedit licentiam exhumandi cadavera laicorum pro recognitione faciendae extra ecclesiam et locum immuni, etiamsi ipsa cadavera fuerint sepulta in ecclesiis regularium, aut essent regularium, *ibid. num. 21 et 22.*

Cadaver quod alicubi positum non est per modum depositi, sed traditum perpetuae sepulturae, exhumari non licet, *ib. num. 52.*

Variae proponuntur regulae ad dirimendas controversias super exhumatione cadaverum juxta casus circumstantias, *ib. num. 72 ad 74.*

Cadavera defunctorum cum ululatibus ad ecclesiam associare non est permittendum, *ibid. num. 23 et 24.*

Qualiter procedendum, et quae praxis circa cadaver excommunicati, *ibid. num. 25 ad 28.*

Injungitur vicario, ut praevia absolutione tradat ecclesiae sepulturae cadaver occisoris clerici, qui duobus diebus ante ejus obitum petit confiteri, et absolvi a simplici confessario existimans se esse in periculo vitae, *ib. num. 29.*

Quando parochi parati sunt sepelire cadavera occisorum, non competit jus ea sepeliendi confraternitatibus aggregatis archiconfraternitati mortis de Urbe. Vide *verb. Confraternitas, art. 1, num. 44.*

Cadavera induta habitu regularium possunt deferri ad sepulturam sine alio pallio, vel tegumento superimposito, non obstante quacunque ordinatione, vel prohibitione ordinariorum locorum, etiam sub censuris facta. Vide *verb. Habitus, n. 46.*

Cadavera in quacunque hora diei deferri possunt ad ecclesiam, de nocte vero non nisi de licentia ordinarii, *ib. num. 30.*

Quoad tempus humationis cadaverum servanda est synodus, *ib. num. 31.*

Parochi jurisdictione super cadaver durat quousque transeat in aliorum jurisdictionem; et quando dicatur transire cadaver in aliorum jurisdictionem, *ib. num. 32.*

Cadavera recto tramite ad ecclesiam deferri debent, *ib. num. 33.*

An ad parochum spectet facere officium funebre super cadaveribus sepeliendis in ecclesiis et oratoriis publicis confraternitatum, *ibid. num. 45.*

Quid spectet ad confraternitatem salutis in humatione cadaverum, *ibid. n. 46.*

Consuetudo benedicendi cadavera ad ecclesiam portam et in funeribus servanda est, *ibid. num. 47.*

Domus antequam cadaver efferatur, possunt haeredes super eo officia recitare facere cuicunque libuerit, et iisdem licet pro libito asportare cadaver e propria domo ad quamcunque aliam ecclesiam per modum depositi, usque ad horam illud tumulandi in parochia, vel ecclesia regularium, *ibid. num. 48 et 49.*

Cadavera non sunt sepelienda privatim sine lumina, cruce, et paroco, *ib. num. 50.*

Restituendum est cadaver ecclesiae in qua defunctus sepulturam elegerat, una cum emolumentis quarta deducta, *ib. num. 51.*

Defunctorum cadavera non possunt vulgo arrestari, seu sequestrari ob debita civilia etiam erga mensam, *ib. num. 54.*

Solis patronis aut fundatoribus competit eligere locum in ecclesia, quo cadavera sepeliantur, *ib. num. 76.*

Ecclesia parochialis et ejus coemeterium est proprius locus sepulturae parochianorum, *ib. num. 77.*

Jus sepeliendi juribus parochialibus annumeratur,